

tegn = 1103

IMPRESSIONISME

3 FORMIDLING TIL BØRN OG UNGE FRA ORDRUPGAARD

Ordrupgaard er et museum for fransk impressionisme. På disse sider kan du læse om impressionismen og se eksempler på nogle malerier fra Ordrupgaard.

Impressionisme er en stilart indenfor malerkunsten med størst udbredelse i Frankrig i perioden fra ca. 1870 til 1900. Ordet “impression” betyder indtryk eller fornemmelse på fransk. Impressionisterne forsøgte at male de indtryk, de fik af det, de så eller havde set.

Det traditionelle maleri i samtiden viste oftest historiske, mytologiske eller religiøse motiver og handlede ikke om “her og nu indtryk” af det, man så foran sig. Derfor virkede impressionisternes malerier, som noget helt nyt, og de virkede ofte også provokerende.

Stilretningen fik sit navn fra et maleri af Claude Monet, kaldet *Impression, Soleil levant (Indtryk, solopgang)* (Maleriet hænger i dag på Marmottan Monet museet i Paris). Monets maleri vakte opsigt, da det i 1874 blev vist på den første impressionistudstilling i Paris.

To kunstkritikere – Leroy og Castagnary – brugte i deres anmeldelser af udstillingen ordet impression taget fra Monets titel til at beskrive maleriernes stil og indhold. Leroy brugte det nedsættende. Han kunne ikke se meningen med at male alle de flimrende indtryk af virkeligheden. Castagnary så derimod positivt på det nye maleri og mente, at ordet impression egnede sig godt til at karakterisere det. Efter noget tid optog kunstnerne også selv navnet impressionisme, som betegnelse for deres kunst.

Berthe Morisot

Ung pige i det grønne (Mlle Isabelle Lambert). 1885

ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

TYDELIGE STRØG OG RENE FARVER

tegn = 1465

Claude Monet *Waterloo Bridge, gråvejrs*. 1903
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Malemåden

Når man ser de impressionistiske malerier tæt på kan de virke slørede og flimrende. Billederne samler sig først som en helhed, når man ser dem på afstand. Malemåden er meget iøjenfaldende. Man kan se, hvordan kunstnerne har arbejdet grundigt med malingen som synligt materiale.

Et af de karakteristiske træk ved det impressionistiske maleri er netop de tydelige penselstrøg. Synliggørelsen af selve maleprocessen bliver i dag opfattet som en kvalitet i sig selv, men i samtiden blev billederne tit betragtet som sjuskede og ufærdige. Traditionelt havde de malerier, der blev udstillet, en glat overflade, hvor alle spor efter maleprocessen var slettet. Kritikerne af impressionisternes billeder fremhævede også manglen på detaljegengivelser. Man syntes, at billederne flimrede i et kaotisk hav af penselstrøg, og man havde bogstaveligt talt svært ved at se, hvad de forestillede.

Dette billede af Monet er et godt eksempel på den impressionistiske måde at male på. Monet har brugt brede pensler, og han har lavet mange buede strøg for at beskrive vandets bevægelser.

Farverne

Impressionisterne eksperimenterede med at lægge klare, ublandede farver direkte på lærredet side om side med farver, der var blandet på paletten først. På den måde kunne de blandt andet skabe stærke lyseffekter i billedet. Ser man på broen, er det som om den træder tydeligere frem end noget andet på billedet. Måske er det netop, fordi Monet her har brugt en klar, ublandet grøn samt en gul og en rød farve, som sat op imod de blandede farver fremtræder friskt og lysende. Impressionisterne brugte også hvid maling i stor udstrækning for at vise, hvordan lyset i glimt rammer ting og kan være så skarpt, at tingenes egentlige farve bliver svær at opfatte.

FAKTA:

Der findes tre grundfarver også kaldet primærfarver.

Det er GUL, RØD og BLÅ.

Af dem kan man blande alle farver.

De tre grundfarver har hver sin komplementærfarve.

LILLA er

komplementærfarve til GUL.

ORANGE er

komplementærfarve til BLÅ.

GRØN er

komplementærfarve til RØD.

tegn = 1511

FAKTA:

Der blev afholdt otte impressionistudstillinger i Paris i følgende år:

1874, 1876, 1877, 1879, 1880, 1881, 1882, 1886.

På udstillingerne deltog blandt andre kunstnerne: **Boudin, Cézanne, Degas, Gauguin, Guillaumin, Monet, Morisot, Pissarro, Raffaëlli, Redon, Renoir, Sisley,** der alle er repræsenteret på Ordrupgaard.

LYS OG ØJEBLIKSBILLEDER

Camille Pissarro

Blomstrende blommetræer
Éragny. Kunstnerens hjem. 1894
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Impressionisterne malede tit de valgte motiver direkte på stedet. De var meget optaget af at vise nuet og det lys, der var til stede i det flygtige nu. Øjebliksbilleder kan man kalde impressionisternes malerier. Billedernes øjebliksagtige karakter er dog ofte resultat af en lang arbejdsproces. Netop dette er i sig selv spændende ved impressionismen: At man vil gengive det flygtige nu, men at nuet jo konstant hører op. Impressionisternes styrke ligger i evnen til at gengive flygtigheden ved hjælp af maleriske greb såsom de tydelige, afbrudte penselstrøg og måden at male lysglimt på, som er så typiske for deres malerier. En anden ting impressionisterne gjorde anderledes var måden at male skygger på og brugen af komplementærfarver sat op mod hinanden. Her er Pissarro et godt eksempel. Kig på blommetræet og se på dets skygge. Den er lilla, og kommer dermed til at stå i kontrast til den gullige grussti. Indtil da malede man oftest skygger grå eller blot i en mørkere tone af selve den ting, de var en skygge af.

Armand Guillaumin

Quai de Bercy, Paris. 1885
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Hvad angår motivvalg, gjorde impressionisterne en dyd ud af at male helt almindelige ting. Impressionisterne malede som allerede nævnt hverdagsglimt.

Derudover var de meget optagede af at male vand og sne, ikke mindst fordi disse motiver reflekterer lys.

Auguste Renoir

Unge mennesker på gaden. Ca. 1877
ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Storbymotiver med glimt af det moderne menneskes liv interesserede også i høj grad impressionisterne. De gik tæt på menneskemylderet på Paris' boulevarder og i den tids populære caféer. På Renoirs storbybillede fornemmer man flygtigheden. Menneskene ses i et kaotisk mylder. I kompositionen har Renoir helt bevidst, og med et fotografisk greb, "zoomet" ind på en kvinde og en mand. Vi kender ikke handlingen, men kommer via beskæringen meget tæt på figurerne og aner en mulig historie udspille sig imellem de to midt i mængden.

DET HVIDE OG DET INTIME

tegn = 799

Impressionisterne malede også livet indenfor hjemmets fire vægge. Det var der for så vidt ikke noget nyt i, men impressionisterne havde et skarpt blik for den tætte og intime atmosfære, og de var gode til at “fange” mennesket i dagligdags situationer.

Billedet forestiller Jeanne Gonzalès. Hun var søster til Eva Gonzalès, der har malet billedet. Jeanne kigger ikke på os, hun ser distant (fraværende) ud i rummet.

Brugen af hvid maling i dette billede kan fortælle noget om Jeannes tilstand. Læg godt mærke til ansigtet og ikke mindst øjnene. Her er der med et ganske tyndt lag malet hvidt, selv over pupillerne. Det er med til at give hende et sart og fraværende udtryk, som passer fint til at hun har været syg og ikke er helt rask endnu. Hun er rekonvalescent, som titlen siger. Den lethed, der præger billedet, er et typisk impressionistisk træk, men den kommer også til at blive betegnende for Jeanne Gonzalès. Hun virker gennemsigtig, let og ikke robust.

Eva Gonzalès

Rekonvalescenten. Kvinde i hvid kjole. 1877-78

ORDRUPGAARD. KØBENHAVN

Læs mere om Ordrupgaards malerier på www.zoomo.dk

ORDRUP
GAARD
MUSEUM
for FRANSK
IMPRESSI
ONISME

© ORDRUPGAARD, 2008

Tekst: Signe Dahlerup
og Annette Rosenvold Hvidt

Grafisk Design: HIORTs

Tryk: SaloGruppen

**TILRETTELagt FOR
7.- 10. KLASSE**